

pokud se, jak již naznačeno, na více místech zmiňuje o »kupní ceně«, o »dluhu« a podle výroku o zpronevěře »ve výši 2.605 Kč 75 h«, aniž by si uvědomil, že pro kvalifikaci zpronevěry důležitou by mohla býti i výše výtěžku za prodané zboží; vždyť obžalovaná prohlásila k poškozenému, že nemůže zaplatiti, poněvadž na výročním trhu v J. neudělala žádné obchody; vzhledem k tomuto tvrzení mělo býti zjištěno, zda snad obžalovaná zboží musela prodati pod cenou, a nebylo by lze při kvalifikaci skutku podle hodnoty zpronevěřeného statku nevšimnouti si případné difference mezi skutečným výtěžkem a cenou svěřitelem fakturovanou, která by stěžovatelce k újmě býti nemohla, pokud skutečně nastala následkem nepříznivé obchodní konjunktury a nebyla snad převoděna stěžovatelkou prodejem proti výslovnému zákazu prodatele nebo za jiným nekalým cílem. Bylo proto zmateční stížnosti vyhověti; napadený rozsudek zrušiti jako zmatečný a za předpokladů § 5 novely k trestnímu řádu uznati, jak se stalo.

Čís. 3036.

Podle čl. III. zák. čís. 142/68 (§ 42 zák. na ochr. rep.) jest pro skutkovou podstatu ve směru objektivním jediné rozhodným trestný obsah článku.

Výklad článku lze jako skutkové zjištění napadati nejen podle čís. 5 § 281 tr. ř., nýbrž i podle čís. 9 a) § 281 tr. ř., dospěl-li soud k jeho výkladu, vycházející z nesprávného právního názoru.

I citace článků nezávadně uveřejněných a každému přístupných může se státi trestně závadnou.

(Rozh. ze dne 5. ledna 1928, Zm II 291/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 16. května 1927, jímž byl obžalovaný sprostěn podle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin zanedbání povinné péče podle čl. III. zákona ze dne 15. října 1868, čís. 142 ř. zák. a § 42 zákona na ochranu republiky, zrušil napadený rozsudek a věc vrátil soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost dovolává se důvodů zmatečnosti podle čís. 4, 5 a 9 a) § 281 tr. ř. K přesvědčení, že článek uveřejněný v čís. 5. »R.« ze dne 5. ledna 1926 pod titulem »Od blanquismu k leninismu« — tedy v době, kdy obžalovaný byl zodpovědným redaktorem tohoto v B. tištěného listu — zakládá svým obsahem objektivní skutkovou podstatu zločinu podle § 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky, kterou v něm spatřuje obžaloba, totiž podněcování ke zločinu § 1 téhož zákona, nedospěl nalézací soud podle rozsudkových důvodů proto, že prý účelem

článku bylo, vyložití k 45. výročí úmrtí Blanquiho jeho revoluční názory v poměru k nynějším názorům Leninovým, při čemž nejen názory Blanquiho, nýbrž i poukaz na úspěšnost povstání, opřené o organizovanou třídu občanstva a vyvolané ve vhodnou chvíli přelomu, jsou citovány jednak ze zásad »Société des Familles« jednak z knihy Marxovy, jednak doslovně z listu Leninova, tedy vesměs z pramenů, u nás v nesčetných rozšířených knihách bezzávadně přístupných. Jde prý tu o pouhý rozbor dvou směrů, o článek promlouvající s poukazem na názory sociálních vědců čistě theoreticky, o kritickou úvahu, která i při srovnávání ideové podstaty obou směrů nevybočuje z mezí klidného literárního posudku vzpomínkového, nevybízí čtenáře k rozhodnutí se pro revoluční převrat a neobrací se zejména ani slovem ani zastřešeným poukazem na zařízení naší republiky, nekritisuje nynější řád tohoto státu ani proti němu nepodněcuje a nepodněcuje ať o sobě nebo zvláštní výzvou ani k nutnosti nebo k žádoucnosti revolučního převratu v tomto státě, který by byl možným jedině za současného rozbití platného útvaru demokraticko-republikánského. Nelze přisvědčiti zmateční stížnosti, pokud uplatňuje důvody zmatečnosti podle čís. 4 a 5 § 281 tr. ř., poněvadž uplatnění jejich tak, jak se děje ve zmateční stížnosti, jest vyloučeno. Jestliť podle čl. III. zákona ze dne 15. října 1868, čís. 142 ř. zák. pro skutkovou podstatu ve směru objektivním jedině rozhodným, jak správně vyslovuje napadený rozsudek, trestný obsah článku a nelze proto s úspěchem uplatňovati proti správnosti rozsudku okolnosti, jež s obsahem článku nemají nic společného, jako: tendenci komunistické internacionály, směr časopisu, v němž článek byl uveřejněn a pod. Nebylo proto lze přihlížeti k vývodům zmateční stížnosti týkajícím se těchto zmatků. Zmateční stížnost však částečně právem uplatňuje zmatek podle čís. 9 a) § 281 tr. ř. Výklad článku, jehož obsah přichází v úvahu, lze ovšem pravidelně jako skutkové zjištění napadati podle čís. 5 § 281 tr. ř., může však býti napadán také podle čís. 9 a) § 281 tr. ř., když nalézací soud dospěl k jeho výkladu, vycházející z nesprávného právního názoru. V souzeném případě jest rozsudku podkladem v první řadě názor, že pozastavený článek cituje doslovně výňatek z Leninova listu zrovna tak jako tímž způsobem typografickým vypisuje metodu Blanquiho z knihy Marxovy, a že to i ono jest u nás nezávadně přístupné v nesčetných, rozšířených knihách a že tudíž citace článků nezávadně uveřejněných a každému přístupných nezakládá objektivně skutkovou podstatu trestného činu obžalovanému za vinu kladeného. Tento názor, právně pochybený, byl, jak vyplývá z rozsudkových důvodů, spolu směrodatným pro závěr nalézacího soudu, že kritická úvaha i při srovnání podstaty ideové obou těchto směrů nevybočuje z mezí klidného literárního posudku vzpomínkového. Není vyloučeno, že by nalézací soud nebyl dospěl k názoru o objektivní nezávadnosti pozastaveného článku, kdyby nebyl vycházel z mylného právního předpokladu, že citace článků nezávadně uveřejněných a každému přístupných nezakládá objektivně skutkovou podstatu trestného činu obžalovanému za vinu kladeného. Neboť vytržením jednotlivých citovaných míst z původní souvislosti a vprave-

ním jich do jiné souvislosti mohou tato nabýti významu zcela odchýlného, po případě závadného a může se tak i citace článků nezávadně uveřejněných a každému přístupných státi trestnou. Tím se stává vrátkým i závěr nalézacího soudu, že článek nezakládá objektivní podstatu zločinu podle zák. na ochranu republiky a rozsudek sprostňující obžalovaného z obžaloby pro přečin podle § 42 zák. zmatečným podle § 281 čís. 9 a) tr. ř. Bylo proto zmateční stížnosti vyhověti, napadený rozsudek zrušiti a věc vrátiti soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl, při čemž bude zejména též uvažovati, zdali nespadá snad trestný čin obžalovanému za vinu kladený pod ustanovení § 16 čís. 1, 2 zákona na ochranu republiky (projev souhlasu).

Čís. 3037.

Trestání válečné lichvy.

S hlediska § 8, čl. I (1) c) zák. ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n. nezáleží na tom, zda pachatel jednal s nájemcem osobně či prostřednictvím jiných osob; rozhoduje toliko, zda na sprostředkování nájmu měl vůbec účast, ať přímou ať nepřímou a že dal z této příčiny sobě nebo jinému poskytnouti nebo slíbiti nepřiměřený prospěch majetkový; nezáleží ani na tom, že pachatel nepřijal nepřiměřený majetkový prospěch přímo z rukou nájemce bytu, nýbrž že jej převzal z rukou osob, jichž použil jako dalších sprostředkovatelů. Čís. 3 § 8 zákona má na zřeteli zisk, jehož bylo z trestného činu vůbec docíleno, bez ohledu na to, zda připadl pachateli či osobě jiné.

Nejen v případech, kde zákon ukládá nuceně na trestný čin kromě trestu na svobodě trest peněžitý, nýbrž i tam, kde je jeho uložení ponecháno volnému uvážení soudu (§ 8 odst. druhý lich. zák.) je přípustnost odvolání podle § 283 tr. ř. posuzovati co do každého jednotlivého trestu zvláště; výrok o peněžitém trestu může býti samostatně napaden.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1928, Zm I 195/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných Josefa G-a a Markéty T-ové do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 22. února 1927, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými obžalovaný Josef G. přestupkem předražování podle § 8 čís. 1 c) zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a zákona ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n., a obžalovaná Markéta T-ová přečinem předražování podle § 8 čís. 1 c) uvedených zákonů. Zároveň vyhověl nejvyšší soud jako soud zrušovací v neveřejném zasedání odvolání obžalovaného Josefa G-a z výroku o trestu, pokud jím byl kromě trestu na svobodě odsouzen k peněžitému trestu 2.000 Kč, při nedobytnosti k dalšímu tuhému vězení osmi dnů, a trest ten snížil na 1000 (tisíc korun) Kč, při nedobytnosti na další tuhé vězení čtyř dnů. Po rozumu prvního odstavce § 295 tr. ř. snížil zároveň i trest peněžitý, uložený